

देशे क्रियमाणायाः
जातिगणनायाः श्रेयः राहुलगांधी
प्राप्नोति- नरेशचौहान

प्रो. एन. सी. पण्डा ओडिशा-
नगरस्य केन्द्रीय- विश्वविद्यालयस्य
कार्यवाहक- कुलपतिरूपेण
कार्यभारं स्वीकृतवान्

मुख्यमन्त्रिणा नीतिशकुमारेण
राजगीरक्रीडाविश्वविद्यालये
नवनिर्मितक्रीडासुविधानां
लोकार्पणम् कृतम्—

प्रधानमन्त्री-नरेन्द्रमोदी केरलराज्ये विनिर्नजाम अन्तराष्ट्रिय- डीपवाटर-मल्टीपर्पज-जलपोतस्थानकं राष्ट्राय समर्पितवान्

आन्ध्रप्रदेशे विविधानाम् विकासयोजनानां शिलान्यासम् उद्घाटनं च कृतवान् प्रधानमन्त्री

हिमसंस्कृतवार्ता: - प्रधानमन्त्रिणा नरेन्द्रमोदिना प्रोक्तं यत् भारतस्य तटीयराज्यानि भारतस्य विकासे प्रमुखकेन्द्राणि भविष्यन्ति। प्रधानमन्त्री-नरेन्द्रमोदी विनिर्नजाम अन्तराष्ट्रिय-डीपवाटर-मल्टीपर्पज-जलपोतस्थानकं राष्ट्राय समर्पितवान्, एतद्देशस्य प्रथमं अर्ध-स्वचालित-जलपोतस्थानकं वर्तते। कार्यक्रमेऽस्मिन् प्रधानमन्त्रिणा प्रोक्तं यत् भारतस्य सामुद्रिकाधारस्य विकासाय अयं महत्त्वपूर्ण पदक्षेपः वर्तते। तेनोदीरितं यत् विनिर्नजाम-जलपोताश्रयः नवीनयुगस्य विकासाय श्रेष्ठप्रतिमानमस्ति। अनेन देशः केरलराज्यञ्च आर्थिक स्थिरतां प्राप्स्यति।

अष्टशताधिक-अष्टसहस्रकोटिरुप्यात्मकः विनिर्नजाम-जलपोताश्रयः विश्वस्य वस्तुवाहक जलपोतानाम् आगमनं सरलीकरोति। प्रधानमन्त्रिणा समुद्रोषितं यत् विनिर्नजाम-जलपोताश्रये पोतान्तरणं भविष्ये त्रिगुणितं समेधियते। प्रधानमन्त्रिणा जलपोताश्रये सञ्चालनभवनस्य नियन्त्रण-प्रणालीनाञ्च निरीक्षणं विहितम्। कार्यक्रमं सम्बोधयन् केरलस्य मुख्यमन्त्री पिनाराई-विजयन इत्येषः प्रोक्तवान् यत् विनिर्नजाम-जलपोताश्रयेण तृतीय-सहस्राब्दस्य विकाससम्भावनायै प्रवेशद्वारः समुद्घाटितः।

आन्ध्रप्रदेशस्य राजधान्याम् अमरावत्यां निर्माणकार्याणां पुनः आरम्भस्य आधारशिलाम् अस्थापयत्, अष्ट पञ्चाशत्सहस्र कोटिरुप्यात्मकं च विभिन्नानां मार्ग-रेल-परियोजनानाम् उद्घाटनं कृतवान्। सभां सम्बोधयन् प्रधानमन्त्रिणा उक्तं यत् एताः परियोजनाः आन्ध्रप्रदेशस्य आकांक्षाणां विकसितभारतस्य च आशानां दृढं आधारं निर्मायन्ति। सः अवदत् यत् विगतदशवर्षेषु देशे भौतिक-अङ्गीय-सामाजिक आधारभूत-संरचनासु बहुधा ध्यानं दत्तम् अस्ति। भारतं तेषु राष्ट्रेषु अन्यतमः अस्ति येषां आधारभूतसंरचना तीव्रगत्या विकसिता भवति।

अङ्गोलादेशस्य राष्ट्रपतिः जोआओ मैनुअल् गोन्साल्विस् लौरेन्को भारतस्य त्रिदिवसीयराजकीययात्रायां नवदेहल्यां सम्प्राप्तवान्

हिमसंस्कृतवार्ता: - अङ्गोलादेशस्य राष्ट्रपतिः जोआओ मैनुअल् गोन्साल्विस् लौरेन्को भारतस्य त्रिदिवसीयराजकीययात्रायां नवदेहल्यां सम्प्राप्तवान्। विदेशराज्यमन्त्री कीर्तिवर्धनसिंहेन विमानस्थानके तस्य स्वागतं कृतम्। श्री लौरेन्को इत्यनेन सह उच्चस्तरीयः प्रतिनिधिमण्डलः अपि आगतः, यस्मिन् नैके मन्त्रिणः, वरिष्ठाधिकारिणः, व्यापारिणः, वार्ताहराः च सन्ति। अङ्गोलादेशस्य कस्यापि राष्ट्रपतेः भारतयात्रा अष्टत्रिंशत् वर्षाणाम् अनन्तरं वर्तते।

मुंबईयाः जियो-वर्ल्ड कन्वेंशन सेंटर इत्यत्र वेक्स इत्युपवेशनान्तर्गतं वैश्विक-मीडिया-संवादः समारम्भः

हिमसंस्कृतवार्ता: - मुम्बई मुंबईयाः जियो-वर्ल्ड कन्वेंशन सेंटर इत्यत्र वेक्स इत्युपवेशनान्तर्गतं वैश्विक-मीडिया-संवादः समारम्भः। अयं कार्यक्रमः वैश्विक-संचारमाध्यमिकैः मनोरञ्जन-परिदृश्यैः सह देशस्य संयोजने महत्त्वपूर्णभूमिकां आविष्करीष्यति। चतुर्दिवसीय-शिखरसम्मेलनस्य उद्घाटनं प्रधानमन्त्रिणा नरेन्द्रमोदिना विहितम्। वैश्विक-मीडिया-संवादः सूचना-प्रसारण-मन्त्रालयेन विदेशमन्त्रालयस्य सहयोगेन समाचर्यते। उद्घाटनसत्रे विदेशमन्त्रिणा

डॉ. एस. जयशङ्करेण कथितं यत् प्रौद्योगिकी परम्परया सह गच्छेत्। डॉ. जयशङ्करेण प्रोक्तं यत् सप्तत्यत्वारिंशदधिक-द्विसहस्रतमं यावत् भारतस्य विकसितराष्ट्रस्वप्नः प्रौद्योगिक्या प्रेरितं स्यात्, परञ्च सः सांस्कृतिक-स्वरूपात्मकः भवेत्। अवसरेऽस्मिन् सूचना-प्रसारण-मन्त्री अश्विनी-वैष्णवः प्रोक्तवान् यत् वैश्विकस्तरे संचारमाध्यमम् इत्यस्य मनोरञ्जनोद्योगस्य च मूल्यं ट्रिलियनत्रयं अमेरिकी-डॉलरमितात्मकं वर्तते। कार्यक्रमेऽस्मिन् षष्ठ्यधिकदेशाः संयुक्ताः सन्ति।

नेशनल् हेराल्ड प्रकरणे सोनिया-राहुलयोः कृते न्यायिकादेशः

हिमसंस्कृतवार्ता: - नवदेहली। नेशनल् हेराल्ड-प्रकरणे दिल्ली-नगरस्य राउस्-एवेन्यू-न्यायालयेन शुक्रवासरे सोनियागान्धी, राहुलगान्धी, काङ्ग्रेस-विदेश-इकाई-प्रमुखः सैम-पिट्रोडा च सहितं पञ्चजनानाम् सूचना अधिसूचिता। प्रवर्तननिदेशालयेन धनशोधनसम्बद्धे प्रकरणे आरोपपत्रं पञ्जीकृतम् आसीत्। न्यायालयेन आरोपपत्रं स्वीकुर्यात् वा न वा इति निर्णयार्थं एषा सूचना अधिसूचिता अस्ति। अधुना सूचनायाः उत्तरं तथा च राहुल-सोनियादीनाम् अधिवक्त्राणां तर्कं श्रुत्वा राउस् एवेन्यू न्यायालयः सम्पन्न-निर्गमनस्य निर्णयं करिष्यति। राउस् एवेन्यू न्यायालयेन उक्तं यत् आरोपपत्रस्य सञ्ज्ञानं ग्रहीतुं पूर्वं अभियुक्तस्य श्रवणस्य अधिकारः हर्तुं न शक्यते। एषः अधिकारः भारतीयनागरिकरक्षासंहितायां धारा २२३ अन्तर्गतं दत्तः अस्ति।

सुभाषितम्

अक्रोधेन जयेत् क्रोधम्
असाधुं साधुना जयेत्।
जयेत् कदर्यं दानेन
जयेत् सत्येन चानृतम्॥

भावार्थः- क्रोधं कदापि त्यागं करके ही क्रोध को जीता जा सकता है, साधु बनकर ही असाधु से जीता जा सकता है, दान से ही कंजूसी प्रवृत्ति को हरा सकते हैं, सत्य से ही असत्य को जीता जा सकता है।

प्रतिदिनं नवीनतमं
हिमसंस्कृतवार्ताः
दैनिकवार्तापत्रं प्राप्स्यथ
7876636263
Whatsapp संख्यां मध्ये
नमो नमः लिखन्तु

To get the latest
himsanskritvartah
Daily Sanskrit Newspaper
every day, write Hello on
7876636263 Whatsapp

सूचना- हिमसंस्कृतवार्ताः
दैनिकपत्रे व्याकरणात्मक-
अशुद्धिनां कृते सम्बद्धाः
पत्रकाराः लेखकाश्च
उत्तरदायिनः भविष्यन्ति

कार्यालयः
हिमसंस्कृतम् प्रकाशनम्
जसवं कोटला तहसीलपरिसरस्य सम्मुखे
कस्बा कोटला, जिला कांगड़ा हि.प्र.
पत्रव्यवहारसङ्केतः - १७७१११

आगामिदिनद्वयोः प्रचण्डवृष्ट्याः, तीव्रवायोः च पीतवार्णिकी सन्चेतना

हिमसंस्कृतवार्ता: - भारततुविज्ञान-विभागेन-आईएमडी इत्यनेन राष्ट्रीय-राजधान्याः कृते आगामिदिनद्वयोः प्रचण्डवृष्ट्याः, तीव्रवायोः च पीतवार्णिकी सन्चेतना प्रसारितास्ति। ऋतुविभागस्य महानिदेशकः डॉ. मृत्युञ्जयमहापात्रा अवदत् यत्, आगामि द्वि-त्रि-दिवसावधौ देशस्य उत्तरे, उत्तर-पश्चिमीय, पूर्वोत्तरक्षेत्रेषु चापि एतादृशः परिस्थितयः अपेक्षिताः सन्ति।

देशे क्रियमाणायः जातिगणनायाः श्रेयः राहुलगांधी प्राप्नोति- नरेशचौहानः

हिमसंस्कृतवार्ता: - शिमला। मुख्यमन्त्रिणः मुख्यमाध्यमपरामर्शकः नरेशचौहानः अवदत् यत् केन्द्रसर्वकारेण जातिगणनायाः निर्णयस्य सम्पूर्णं श्रेयः विपक्षनेता राहुलगांधी इत्यस्मै भवति। अस्य कृते राहुलगांधी दीर्घकालं यावत् युद्धं कृतवान् अद्य केन्द्रसर्वकारः तस्य वचनं स्वीकर्तुं बाध्यः अभवत्। नरेशचौहानः शुक्रवासरे राज्यसचिवालये पत्रकारसम्मेलनं सम्बोधयन् अवदत् यत् पदयात्रा (पदयात्रा) वा देशस्य संसदः वा, राहुलगांधी सर्वदा जनहितस्य विषयान् उत्पाययति, प्रत्येकस्य वर्गस्य जनानां समस्यानां कृते सर्वदा तिष्ठति। चौहानः अवदत् यत् अद्य काङ्ग्रेसपक्षः देशे आरम्भादेव अस्मिन् विषये पूर्णतया गम्भीरः इति सन्देशं दातुं सफलः अभवत्। केन्द्रे भाजपासर्वकारेण एषः विषयः ज्ञात्वेव लम्बमानः कृतः। सत्ताधारिणः जनाः अपि जनगणनाविषये वदन्तः जनाः नगरीयनक्सलवादः इति आह्वयन्ति स्म। सः भाजपानेतृभ्यः प्रश्नं कृतवान् यत् यदि जातिगणनाविषये काङ्ग्रेसपक्षः नगरनक्सलवादस्य वर्गे अस्ति तर्हि केन्द्रे सत्ताधारिणः जनाः अपि तस्मिन् एव वर्गे पतन्ति वा? नरेशचौहानः उक्तवान् यत् काङ्ग्रेसपक्षस्य अभिप्रायः जातिगणनायाः किमपि राजनैतिकलाभं न गृह्णाति, परन्तु दलस्य वरिष्ठेनेता राहुलगांधी चिन्तितवान् यत् देशे क्रियमाणायाम् जनगणनायां प्रत्येकजातीयजनानाम् विवरणं देशे भवेयुः। जातिगणना देशस्य वास्तविकं समावेशी च विकसं सुनिश्चितं करिष्यति तथा च दलितान्, पृष्ठान्, आदिवासीन् शोषितान् च जनान् अन्यवर्गस्य जनानां समकक्षं कृत्वा समाजस्य मुख्यधारायां सम्बद्धं कर्तुं सफला भविष्यति। सः अवदत् यत् अधुना अस्मिन् विषये सर्वकारस्य मार्गचित्रं किं भविष्यति इति ज्ञातुम् इच्छामः। तस्य समयसीमा का भविष्यति, तस्य बजटप्रावधानं किं भविष्यति। केवलं बिहारनिर्वाचनं दृष्ट्वा एवम् एतादृशं द्युतं कृत्वा शीर्षकं कृत्वा श्रेयः ग्रहीतुं केन्द्रसर्वकारस्य अधिकारः नास्ति।

जातिगतगणनायाः श्रेयं गृहीत्वा काङ्ग्रेसः उजागृतः भवति - डॉ राजीवबिन्दलः

हिमसंस्कृतवार्ता: - शिमला। भाजपाप्रदेशाध्यक्षः डॉ. राजीवबिन्दलः अवदत् यत् ६० वर्षाणि यावत् देशे शासनम् अकरोत्, जातिगतगणनाम् अपि अकारयत् काङ्ग्रेसदलम् अद्य नरेन्द्रमोदीद्वारा क्रियमाणाम् जातिगणनां स्वस्य पक्षे श्रेयः दत्त्वा मिथ्या श्रेयः ग्रहीतुं प्रयतते। डॉ. बिन्दलः अवदत् यत् यदि काङ्ग्रेसपक्षः अनुसूचितजातिवर्गस्य समर्थकः आसीत् तर्हि स्वातन्त्र्यानन्तरं तत्क्षणमेव प्रत्येकं १० वर्षेषु जातिगणना क्रियते स्म, परन्तु एतत् न अभवत्। काङ्ग्रेसः अनुसूचितजातिजनजातीनां केवलं मतबैङ्करूपेण एव उपयुज्यते स्म। काङ्ग्रेसपक्षः कदापि तेषां विकासस्य विषये गम्भीरः नासीत्, तेषां उत्थानं न पूर्वं न च अद्यत्वे गम्भीरम्। संविधानस्य रक्षणार्थं द्वारे द्वारे गमिष्यामः इति काङ्ग्रेसनेतृणां वचनं अपि अस्य सुभाषितस्य उदाहरणं भवति यत् बिडालः १०० मूषकान् खादित्वा हजं गच्छति। डॉ. बिन्दलः अवदत् यत् डॉ. भीमराव-अम्बेडकरेण निर्मितं संविधानं स्वराजनैतिकहितसेवायै विभिन्नैः काङ्ग्रेससर्वकारैः ७५ वारं परिवर्तनं कृतम्। संविधाननिर्मातारं ये अपमानयन्ति ते संविधानस्य रक्षणस्य विषये वदन्ति चेत् हास्यास्पदं स्यात्।

Himachal News : विस्फोटक-संतर्जन-ईमेल-कुतः आगच्छति ? १५ दिवसाभ्यन्तरे अपि अन्वेषण-संस्थाः किमपि सूचकं न प्राप्नुवन्, परिचयः कथं गोपितः ?

हिमसंस्कृतवार्ता: - कार्यालयीयः प्रतिनिधिः।

१५ दिवसाभ्यन्तरे अपि अन्वेषणसंस्थाः किमपि सूचकं न प्राप्नुवन्ति यत् हिमाचलप्रदेशसचिवालयसहितस्य विभिन्नजनपदेषु उपायुक्तकार्यालयेषु बमप्रहारस्य संतर्जनाम् यच्छन्तः ईमेल-कुतः आगच्छन्ति। अधुना सुरक्षासंस्थाः Microsoft इत्यस्मै दत्तांशप्रवेशार्थं अनुरोधं प्रेषितवन्तः, यस्य आधारेण मेलप्रेषणस्य वास्तविकं स्थानं प्रकाशयितुं शक्यते।

VPN इत्यनेन सह गुप्तं वास्तविकपरिचयः

एतानि संतर्जनकृतानि ईमेलपत्राणि प्रेषयितुं संदिग्धः वर्चुअल प्राइवेट नेटवर्क (VPN) इत्यस्य उपयोगं कृतवान् अस्ति। VPN मार्गेण प्रेषिताः ऑनलाइन-क्रियाकलापाः अत्यन्तं कठिनाः भवन्ति, यतः एतेन उपयोक्तुः वास्तविकं स्थानं IP-सङ्केतं च गोप्यते। अत एव अन्वेषणसंस्थाः अद्यापि ईमेलप्रेषकं प्राप्तुं न शक्तवन्तः।

३०० तः अधिकस्थानेषु प्रेषितानि ई-मेल-पत्राणि

प्रारम्भिकजागृत्या ज्ञातं यत् अपराधिनः एतानि संतर्जनयुक्तानि ईमेलपत्राणि देशस्य ३०० तः अधिकेभ्यः सर्वकारीयकार्यालयेभ्यः प्रेषितवन्तः। तमिलनाडुप्रदेशस्य विपक्षस्य नेतुः उल्लेखः मुम्बई-नगरस्य आतङ्क-आक्रमणस्य योजनाकारस्य तहव्वर-राणा-इत्यस्य नामधेयेन प्रेषिते ईमेल-पत्रे कृतः अस्ति। अस्य कारणात् ईमेल-प्रेषकस्य तमिलनाडु-प्रदेशेन सह सम्बद्धता भवितुम् अर्हति इति विश्वासः आसीत्। परन्तु १५ दिवसेभ्यः अन्वेषणानन्तरं अपि एषः विषयः स्पष्टः न अभवत्। संतर्जनयुक्तानि ईमेल-पत्राणि प्रथमं मुख्यसचिवस्य डीसी-मण्डी-इत्यस्मै, कतिपयेभ्यः दिनेभ्यः अनन्तरं डीसी-चम्बा-हमीरपुर-नगरेभ्यः च आगतानि।

माइक्रोसॉफ्ट इत्यस्य प्रतिवेदनेन रहस्यं प्रकाशितं भविष्यति

यस्मात् मञ्चात् ईमेल प्रेषितम् आसीत् तत् Microsoft इत्यस्मात् आसीत्। अन्वेषणसंस्थाः माइक्रोसॉफ्ट-संस्थायाः तान्त्रिकसहायतां प्राप्तवन्तः। Microsoft प्रबन्धनं शीघ्रमेव ईमेल-लॉग, IP-पन्थाः अन्ये तान्त्रिकविवरणानि च स्पष्टीकरिष्यति इति अपेक्षा अस्ति यत् संदिग्धस्य वास्तविकस्थानं क्रियाकलापं च निर्धारयितुं साहाय्यं करिष्यति। परन्तु विदेशीयकम्पनीभ्यः विवरणानि प्राप्ती वैधानिकी औपचारिकताः पूर्णाः भवेयुः इति कारणतः अस्याः प्रक्रियायाः किञ्चित् समयः भवितुं शक्नोति।

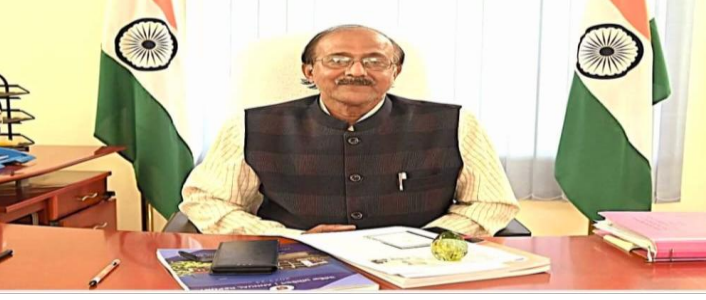
वेणुगोपालन-रजनी पाटिल इत्याभ्यां सह मिलितः मन्त्रीविक्रमादित्यसिंहः

हिमसंस्कृतवार्ता:। हिमाचलकांग्रेसदलस्य सर्वे बृहत्लेतारः काङ्ग्रेसकार्यसमितिसमामगमाय दिल्लीं प्राप्तवन्तः। अस्मिन् काले विक्रमादित्यसिंहः अपि तत्रैव संस्थायाः नेतृभिः सह मिलितवान्। विक्रमादित्यसिंहः पूर्वमेव दिल्लीं प्राप्तवान्, यत्र सः दलप्रभारिणा रजनीपाटिल इत्यनेन सह मिलितवान्, काङ्ग्रेसस्य राष्ट्रियमहासचिवस्य (प्रशासनस्य) केसी वेणुगोपालस्य च साक्षात्कारं कृतवान्। सः वेणुगोपालेन सह स्वस्य चित्रं सामाजिकमाध्यमेषु अपि सार्वजनिकं कृतवान् अस्ति। सूत्रानुसारं सः

एतयोः नेत्रयोः हिमाचले संस्थायाः निर्माणविषये चर्चा कृतवान् अस्ति। यद्यपि सः संस्थायां किमपि पदं न धारयति तथापि तस्य माता प्रतिभासिंहः अस्याः अध्यक्षता अस्ति। विक्रमादित्यसिंहेन हिमाचलप्रदेशे संगठनाधिकारिणां शीघ्रं नियुक्तेः विषयः उत्पातितः। सः अवदत् यत् बहुकालः व्यतीतः यस्मिन् अत्र कोऽपि घोषणा कर्तुं न शक्यते। पदाधिकारिणां सूचीं घोषयितुं बहुवारं चर्चा भवति, परन्तु अस्मिन् विषये कोऽपि कार्यप्रक्रिया न क्रियते। हिमाचले काङ्ग्रेसः सर्वथा निष्क्रियः अभवत् यतः तस्य संचालनाय कोऽपि नास्ति। अनेन श्रमिकाणां मध्ये बहु निराशा उत्पन्ना अस्ति। सूत्रानुसारं विक्रमादित्यसिंहः प्रतिभासिंहस्य अध्यक्षत्वेन स्थापयितुं काङ्ग्रेसनेतृभ्यः अपि वकालतम् अकरोत्। सः अवदत् यत् काङ्ग्रेसस्य एकः वर्गः अस्य विषये बहुवचनं वदति, यस्मात् कारणात् अनिश्चितता वर्तते। अतः उच्चाज्ञाना स्थितिः स्पष्टीकर्तव्या यत् किं कर्तव्यम् इति। प्रतिभासिंहस्य नेतृत्वे हिमाचले काङ्ग्रेसः सत्तां प्राप्तवान् अस्ति, सा च उत्तमरीत्या संस्थां चालयति स्म। अस्मिन् वयं सर्वकाराद् अपि पूर्णसमर्थनं प्राप्नुमः, परन्तु संस्थायाः निर्माणं विलम्बस्य कारणात् संस्थायाः संचालनं कठिनं भवति। विक्रमादित्यसिंहेन केसीवेणुगोपालेन सह विस्तरेण अस्य विषयस्य चर्चा कृता इति कथ्यते, अतः शीघ्रमेव किञ्चित् परिणामं बहिः आगमिष्यति

प्रो. एन. सी. पण्डा ओडिशा-नगरस्य केन्द्रीय- विश्वविद्यालयस्य कार्यवाहक-कुलपतिरूपेण कार्यभारं स्वीकृतवान्

हिमसंस्कृतवार्ता:- डॉ नरेन्द्रराणा सिरमौरः। सुप्रसिद्धः संस्कृतविद्वान् अन्ताष्ट्रस्तरे सुप्रतिष्ठितः शिक्षाविदश्च प्रो. नरसिंहचरणपण्डा ओडिशा- केन्द्रीय- विश्वविद्यालयस्य (CUO) कार्यवाहक-कुलपतिरूपेण पदभारं स्वीकृतवान्, शिक्षामन्त्रालयभारतसर्वकारेण ३०.०४.२०२५ दिनाङ्के विश्वविद्यालयस्य कुलसचिवेन च मईमासस्य प्रथमे दिनाङ्के आधिकारिक- आदेशाः प्रकशिताः। पण्डावर्यस्य नियुक्तिः प्रो. चक्रधरत्रिपाठीवर्यस्य त्यागपत्रस्यानन्तरम् अभवत्। तस्य त्यागपत्रं भारतस्य माननीयराष्ट्रपतिना स्वीकृतम् अस्ति। प्रो. त्रिपाठी २०२२ तमस्य वर्षस्य सितम्बरमासस्य २६ दिनाङ्के पदं स्वीकृतवान् आसीत्। प्रो. पण्डा विश्वविद्यालयसमुदायं सम्बोधयन् अवदत् यत्, “विश्वविद्यालयस्य कृते अयं सङ्घर्षमयः कालः अस्ति, सामूहिकप्रयत्नेन एव वयं अग्रे गन्तुं शक्नुमः” इति। असौ सर्वेभ्यः शिक्षकेभ्यः, शिक्षणेतरकर्मचारिभ्यः, छात्रेभ्यः समर्थनस्य सहयोगस्य च कृते प्रार्थितवान्। प्रो. पण्डावर्यः जनवरीमासस्य २३ दिनाङ्के २०२३ तमे वर्षे संस्कृतविभागे प्राध्यापकरूपेण सौयुओ-संस्थायां सम्मिलितः। इतः पूर्वम् असौ पञ्जाबविश्वविद्यालये, (चण्डीगढ) होशियारपुरे, पञ्जाबप्रान्तस्य संस्कृत-

इण्डोलॉजिकल- अध्ययनविभागेन सह सम्बद्धः आसीत्। तस्य शैक्षणिकयात्रा दशकत्रयं यावद् सुविस्तृता वर्तते। अस्यां यात्रायां अन्ताष्ट्रीय- कार्यकालोऽपि वर्तते। असौ थाईलैण्डदेशस्य बैंकॉकनगरस्य सिल्पाकोर्नविश्वविद्यालये, मॉरीशसदेशस्य महात्मागान्धी-संस्थायां च संस्कृतस्य आईसीसीआर- अध्यक्ष- अतिथि प्राध्यापकरूपेणापि (विजिटिंग-प्रोफेसर) कार्यं कृतवान्। सः वाराणसीनगरस्य इन्दिरागान्धी- राष्ट्रीयकलाकेन्द्रे (IGNCA) शोधपदाधिकारिरूपेण अपि कार्यं कृतवान्। लेखकः सम्पादकश्च प्रो. पण्डावर्यः २८ पुस्तकानि, १४५ शोधपत्राणि च प्रकाशितवान् तथा च विश्वेश्वरानन्दः, इण्डोलॉजिकल जर्नल्स (UGC-CARE सूचीकृतः), थाईप्रज्ञा इति प्रतिष्ठितपत्रिकाणां सम्पादनं कृतवान्, या सिल्पाकोर्नविश्वविद्यालयेन बैंकॉकइत्यनेन प्रकाशिता इन्डोलोजी एण्ड कल्चर इत्यस्य अन्ताष्ट्रीयपत्रिका अस्ति। तस्य कृतयः भारते विदेशेषु च सुप्रतिष्ठितपत्रिकासु बहुधा प्रकाशिताः भवन्ति। अनेन विश्वस्तरे अनेकशैक्षणिकसंस्थानां सम्पादकमण्डलेषु, परामर्शकमण्डलेषु च कार्यं क्रियते। शैक्षणिकयोगदानाय असौ संस्कृतमहामहोपाध्यायपुरस्कारः (२०२४) वाग्देवीसम्मानः (२०२५) इत्येतेः सुसम्मानितः।

नृत्याङ्गनायाः सोमामण्डल इत्यस्याः पदसञ्चलनेन सह दर्शकाः नृत्यानन्दं अनुभूतवन्तः

विश्वनृत्यदिवसस्य अवसरे ‘नृत्योत्सवः- २०२५’ नामकं भव्यकार्यक्रमं साहित्यसम्मेलने सम्पन्नम्,

हिमसंस्कृतवार्ता:- पटनाबङ्गलादेशे दीर्घकालात् नृत्यसाधनायै समर्पिता सुप्रसिद्धा नृत्याङ्गना सोमामण्डल, प्रख्यातनृत्याचार्यः रामचन्द्रगोलदारः च इत्येतयोः मोहकं पदसञ्चलनम् आत्मानन्दजनकं जातम्, येन दर्शकाः दीर्घसमयं पर्यन्तं मोहिताः अभवन्। तयोः सौन्दर्यपूर्णस्य नर्तनस्य प्रभावेण दर्शकाणां पादाः अपि सहसा नृत्ये प्रवृत्ता इव जाताः। वरिष्ठप्रशिक्षितकलाकारैः सह नवप्रशिक्षितकलाकारैः अपि अनेकानि एकलसमूहनृत्यानि आकर्षकरूपेण प्रस्तुतानि। बिहार- हिन्दी- साहित्यसम्मेलनस्य कलाविभागेन आयोज्यमानः ‘नृत्योत्सवः- २०२५’ इत्ययं कार्यक्रमः विश्वनृत्यदिवसस्य उपलक्ष्ये गुरुवासरे सायं काले भव्यरूपेण सम्पन्नः। कार्यक्रमस्य उद्घाटनसमये सम्मेलनाध्यक्षेन डॉ. अनिलसुलभेन स्वक्तव्ये सम्यगुक्तं जातम्- “एतत् समग्रं ब्रह्माण्डं पृथिवी च जीवन्तप्राणिभिः सहितं स्वस्वग्रहैः सह निरन्तरं नर्तनाय प्रवृत्तम्। सृष्टेः प्रत्येककणे नृत्यं संगीतं च व्याप्नोति। निखिलं ब्रह्माण्डं नित्यमेव नृत्यति। तस्य पदसञ्चलनं क्षणमात्रम् अपि न विरमति। तस्य प्रत्येकं चरणगमनं प्रकृतेः नवीनं रूपं सृजति। यदा मनुष्यः तेन नर्तनात्मना सह सम्पर्कं लभते, तदा सः अपि तस्मिन्नेव आनन्दसागरे निमज्जति। अतः नृत्यं, संगीतं, कला च साहित्यं च परमानन्दजनकानि सन्ति।” तस्मिन्नेव अवसरे अध्यक्षेन सोमामण्डल, यामिनी शर्मा एतयोः “नृत्यचूडामणिः” इति विशेषसम्मानः, च रामचन्द्रस्य गोलदारस्य, विकासस्य, श्वेतशरणस्य च “नृत्यशिरोमणिः” इत्येतेः अलङ्कारैः सम्माननं सम्पन्नम्। तदनन्तरं नृत्याचार्येण कुमारकृष्णकिशोरेण, आयुष्मता यास्केन, कुमार्या रूपया, अमितकुमारेण, लकी, पूनम लवली, रमा, कोमला, दुर्गेशनन्दिनी, काशिका पाण्डेया, साक्ष्या, अर्चनया, ज्योत्या, रियया, अंशु, क्रंखलया, राधारण्या, निकितापाठक, इशिका रञ्जनया, प्रियया, नेहया च अन्यैः अपि नृत्यप्रस्तुतयः समुचितरूपेण प्रदत्ताः, याः दर्शकैः समवेततालिकया हार्दं समादृताः। अतिथीनां स्वागतं सम्मेलनस्य उपाध्यक्षया डॉ. मधुवर्मया सप्रेमं कृतम्। धन्यवादः इंजी. आनन्दकिशोरमिश्रेण व्यक्तः। कार्यक्रमस्य समुचितं संयोजनं च सुन्दरं मंचसञ्चलनं च सम्मेलनस्य कलामन्त्रिण्या डा. पल्लवी विश्वास इत्यनया कुशलतया सम्पादितम्। एतेषु एव क्षणेषु कलाकक्षस्य सचिवः अविनयः काशीनाथपाण्डेयः, मनीषसिंहठाकुरः, डॉ. रमा चक्रवर्ति, कवयित्री आराधना प्रसाद, डॉ. सुमेधा पाठक्या, डॉ. पूनम आनन्द, डॉ. अर्चना त्रिपाठी, चितरञ्जनलालः भारती, ओम प्रकाश पाण्डेयः, शमा कौसर शमा, कृष्णरञ्जनसिंहः, प्रवीरकुमारः पट्टजः, नीता सहाय, डॉ. बी. चक्रवर्ती च अन्ये बहवः प्रबुद्धदर्शकाः उत्साहपूर्वकम् उपस्थिताः आसन्।

एषः राज्यस्य चतुर्थकृषिकार्ययोजना (२०२३-२०२८) इत्यस्य क्रियान्वयने विशेषं सहयोगं करिष्यति च समावेशी- साक्ष्याधारितविकासे बिहारराज्यस्य प्रतिपत्तिं प्रकटयति। प्रमुखबिन्दवः-कृषि- पशुपालन- दुग्धोत्पादन- मत्स्यपालन- खाद्यपोषणं च समग्रग्रामीणविकासे नीति- परिकल्पनायां साक्ष्यनिर्माणाय च सहयोगः। कृषिपरिस्थितेः सामाजिक- आर्थिक- वैविध्यस्य च अनुसारं कार्यक्रमनिर्माणाय क्रियान्वयनाय च निदानात्मकविश्लेषणम्। कृषियोजना, जलवायुसम्मत-कृषियोजना च इत्यादिषु साक्ष्याधारितः सहयोगः, आवश्यकता अनुसारं पुनर्मूल्यांकनं च क्रमशः चतुर्थे पृष्ठे

बिहारराज्यस्य कृषिनीतौ सहयोगः, कृषकाणां सामर्थ्यवर्धनं, च तेषाम् आयवृद्धये रणनीतिः-

बिहारसर्वकारस्य च अन्तर्राष्ट्रीय- खाद्यनीति- अनुसन्धान- संस्थायाः (IFPRI) च मध्ये कार्यसहमतिपत्रस्य सम्पादनम्

हिमसंस्कृतवार्ताः। माननीयः उपमुख्यमन्त्री- सह- कृषिमन्त्री विजयकुमारसिन्हा महोदयः अन्तर्राष्ट्रीय- खाद्यनीति- अनुसन्धानसंस्थायाः (IFPRI) पदाधिकारिभिः सह उपावेशनं कृतवान्। तेन संस्थायाः अधिकृतैः बिहारराज्यसर्वकारस्य च संस्थायाः च मध्ये प्रस्तावितस्य कार्यसहमतिपत्रस्य (एम.ओ.यू.) विषये विस्तृतं विवरणं प्रदत्तम्, यः कृषकाणाम् आयवृद्धिं, कृषिसम्बद्धे अनुसन्धाने च सहयोगं वर्धयिष्यति। मुख्यसचिवेन अमृतलालमीणेन, पूर्वसचिवेन टी. नन्दकुमारेण, अपरमुख्यसचिवया डॉ. एन. विजयालक्ष्म्या, कृषिसचिवेन संजयकुमारअग्रवालनेन च सन्निधौ कार्यसहमतिपत्रे हस्ताक्षरं सम्पन्नम्। बिहारसर्वकारस्य पक्षे कृषि-निदेशकः नितिनकुमारसिंहः, संस्थायाः पक्षे वरिष्ठगवेषकः डॉ. अञ्जनीकुमारः च हस्ताक्षरं कृतवन्तौ। कृषिसचिवेन उक्तं यत्- माननीयमुख्यमन्त्रिणः नेतृत्वे बिहारराज्ये कृषि- पशुपालन- दुग्धवितरण- मत्स्यपालन- खाद्यं च पोषणं च इत्यस्मिन् केन्द्रीयनिवेशद्वारा ग्रामीण- अर्थव्यवस्थायाः रूपान्तरणे महत्वपूर्णां प्रगतिं प्राप्ता अस्ति। अद्य प्राप्तं कार्यसहमतिपत्रं संस्थायाः वैश्विकगवेषणं, नीतिनिर्माणे विशारदता च उपयोग्यं कृत्वा कृषिसम्बद्धकार्यक्रमाणां योजनायाः रणनीतौ, क्रियान्वयने च सहयोगं करिष्यति। तस्य प्रमुखः उद्देश्यः ग्रामीण-आजीविकायाः उन्नयनम्, नीति-परिकल्पनायाः सुदृढीकरणं, कृषिसंबद्धविभागेषु सरकारीयोजनानां कार्यक्षमत्ववर्धनं च अस्ति।

मुख्यमन्त्रिणा राजगीरक्रीडाविश्वविद्यालये नवनिर्मितक्रीडासुविधानां लोकार्पणम्, 'खेलो इंडिया यूथ गेम्स- २०२५' आयोजने सञ्जीयमानतैयार्याः अवलोकनं, बिहार- पुलिसप्रशिक्षण- महाविद्यालयस्य निरीक्षणं च कृतम्

हिमसंस्कृतवार्ता:- पटना। मुख्यमन्त्री नीतीशकुमारः नालन्दाजिलस्य राजगीरे स्थिते राजगीर-क्रीडाप्रशिक्षण- महाविद्यालय- संयुक्तक्रीडाविश्वविद्यालये नवनिर्मितानां क्रीडासुविधानां लोकार्पणं कृतवान्। तेन इंडोरेसभागारस्य द्वितीयसंख्यायाः, बास्केटबॉलक्रीडाङ्गणस्य, हस्तकन्दुक- क्रीडाङ्गणस्य, वॉलीबॉल- क्रीडाङ्गणस्य, हॉकी- अभ्यासतृणभूमेः च उद्घाटनं शिलापट्टस्य अनावरणं कृत्वा सम्पन्नम्। लोकार्पणानन्तरं मुख्यमन्त्री उक्तानां क्रीडास्थलानां निरीक्षणं कृत्वा तेषां यथोचितं परीक्षणं च कृतवान्। अस्मिन्नेव सन्दर्भे तेन आकाशे वातगोलकस्य विमोचनं कृत्वा उत्सवस्य शोभां वर्धितवान्। निरीक्षणसमये तत्र उपस्थितैः क्रीडकैः तालध्वनिना स्वागतं कृतम्। मुख्यमन्त्रिणा तैः सह संवादः कृतः, उत्साहवर्धनं च। सः अवदत्- "यूयं सम्यक् प्रकारेण अभ्यासं कुर्वन्तु, निरन्तरम् अग्रे गच्छन्तु, कीर्तिं प्राप्नुत।" मुख्यमन्त्रिणा छात्र- छात्रा- छात्रनिवासयोः सञ्चालितसुविधानां विषये अपि जानकारीं प्राप्ता। राज्यक्रीडाप्रशिक्षणमहाविद्यालये क्रीडकानां कृते याः सुविधाः प्रदत्ताः, ताः अपि सः ज्ञातवान्। अनन्तरं तेन राजगीरे आयोज्यमानस्य 'खेलो इंडिया यूथ गेम्स- २०२५' इत्यस्य आयोजने सञ्जीयमानतैयार्याः अपि अवलोकनं कृतम्। तेन क्रीडाङ्गणं, क्रीडापथं च निरीक्ष्य तयोः निर्माणगुणवत्तां परीक्षणं कृतम्। सः अवदत्- "राज्ये क्रीडकानां कृते उत्तमाः सुविधाः आयोजिताः। समग्रं निर्माणकार्यं सुयोजितं सुसम्पन्नं च।

'खेलो इंडिया यूथ गेम्स' इत्यस्य सफलतापूर्वकं सम्पादनं भवतु एषः यत्नः करणीयः।" ततः परं मुख्यमन्त्रिणा बिहार- पुलिसप्रशिक्षण- महाविद्यालयस्य निरीक्षणं कृतम्। तेन तत्र स्थितं तरणतलम्, आदर्शस्थानं च दृष्ट्वा तत्र कार्यप्रवृत्तीनां समीक्षणं कृतम्। तेन जीविकासंस्थायाः वर्दीसूत्रवसननिर्माणकार्ये नियुक्ताभिः महिलाशिल्पिभिः सह संवादः अपि कृतः। मुख्यमन्त्रिणा क्षेत्रीय- विधिविज्ञान- प्रयोगशालायाः निरीक्षणं कृतम्, यत्र पूर्वं त्रयः प्रयोगशालाः कार्यरताः आसन्, चतुर्थस्य

प्रयोगशालायाः शुभारम्भः च अद्य मुख्यमन्त्रिणा कृतः। पुनः तेन बिहारपुलिसप्रशिक्षणमहाविद्यालयस्य पासिङ्ग-आउट परेडमैदानस्य अपि निरीक्षणं कृतम्। सः अवदत्- "एषः प्रशिक्षण- महाविद्यालयः सम्यक् प्रकारेण निर्मितः। सर्वसाम् आवश्यकसुविधानां समुचितं व्यवस्थापनं कृतम्। एत्र प्रशिक्षणप्रक्रिया उत्तमेन प्रकारेण प्रवर्तते। भविष्ये अपि एषः क्रमः निश्चयं पालयितव्यः।" एतेषु समारम्भेषु उपमुख्यमन्त्री सम्राटचौधरी, जलसंसाधन- संसदीयकार्यमन्त्री च नालन्दाजिलाप्रभारीमन्त्री विजयकुमारचौधरी, ग्रामीणविकासमन्त्री श्रवणकुमारः, भवननिर्माणमन्त्री जयन्तराजः, क्रीडामन्त्री सुरेन्द्र मेहता, पर्यावरण- वन- जलवायु- परिवर्तनमन्त्री डॉ. सुनीलकुमारः, सांसदः कौशलेंद्रकुमारः, विधायकौ कौशलकिशोरः, कृष्णमुरारीशरणः उर्फ प्रेममुखिया, पूर्वविधायकः इ. सुनीलः, मुख्यमंत्रीप्रधानसचिवः दीपककुमारः, बिहारक्रीडाविश्वविद्यालयस्य कुलपति शिशिर सिन्हा, पुलिसमहानिदेशकः विनयकुमारः, गृहमन्त्रालयस्य अपरमुख्यसचिवः अरविन्दकुमारचौधरी, बिहार- पुलिसभवन- निर्माणनिगमस्य महानिदेशकः सह अध्यक्षः आलोकराजः, बिहार- पुलिसप्रशिक्षण- महाविद्यालयस्य निदेशिका आर मल्लार विजी, क्रीडाविभागनिदेशकः महेन्द्रकुमारः, नालन्दाजिलाधिपः शशांकशुभङ्करः, पुलिस- अधीक्षकः भारत सोनी च, अन्ये च वरिष्ठाः अधिकारिणः, क्रीडकाः, प्रशिक्षकाः च उपस्थिताः आसन्।

'शास्त्रमन्थनम्' इति नाम्नः १०८-व्याख्यानमालायाः षष्ठव्याख्यानम् आभासीयमाध्यमेन अतीव सुष्ठुतया अभवत् वेदान्तदर्शनस्य मोक्षसाधनविषये अतीव महत्वपूर्णविवेचना सञ्जाता।

हिमसंस्कृतवार्ता डॉ. निशिकान्तपाण्डेयः नलबारी (असमराज्यम्), ०२ मे २०२५। कुमारभास्करवर्म- संस्कृतपुरातनाध्ययनविश्वविद्यालयस्य सर्वदर्शनविभागेन सर्वदर्शनमन्थनपरिषदा च आयोजितायाः 'शास्त्रमन्थनम्' इति नाम्नः १०८- व्याख्यानमालायाः षष्ठव्याख्याने वेदान्तशास्त्रानुसारं मोक्षसाधनानामुपरि अतीव सुन्दरविवेचनम् आभासीयमाध्यमेन सम्पन्नम्। अस्मिन् व्याख्याने भारतराष्ट्रस्य नानास्थानेभ्यः शास्त्रजिज्ञासुः छात्राः, शोधार्थिनः, अध्यापकाश्च अंशग्रहणं कृतवन्तः। अस्मिन् अवसरे मुख्यवक्त्रत्वमलेकृतवान् आसीत् डॉ. श्रीकरः जी. एन., केन्द्रीयसंस्कृतविश्वविद्यालयस्य अग्रतरलापरिसरस्य सहायकार्यः। सः अद्वैतवेदान्तानुसारं सर्वादौ महावाक्यानां विषये सम्यग् विवेक्यं मोक्षसाधनानां विषये स्पष्टीकृतवान्। स्वव्याख्याने सः बोधितवान् यत् श्रवणमनननिधियासनद्वारा एव ब्रह्मसाक्षात्कारं कर्तुं शक्यते। ब्रह्मसाक्षात्कारेण एव परमपुरुषार्थस्य अवाप्तिः भवति। तथा यः साधनचतुष्टयसम्पन्नो भवति सैव

वेदान्तशास्त्रस्य अधिकारित्वेन ब्रह्मसाक्षात्कारं प्राप्य मुक्तो भवतीति। कार्यक्रमे अध्यक्षत्वेन आसन् विश्वविद्यालयस्य कुलपतयः आचार्यप्रह्लाद रा. जोशीमहोदयाः। अस्मिन् कार्यक्रमे सर्वदर्शनमन्थनपरिषदः अध्यक्षः श्री पुलक उपाध्यायः, सम्पादिका सुश्री जिमि डेका, प्रचारप्रमुखः श्री हरिप्रसन्न अधिकारी, विभागस्य अतिथ्यध्यापिका सुश्री मयूरी काकती, तथा अतिथ्यध्यापकः श्री लिराज कापले इत्यादयः उपस्थिताः आसन्। मङ्गलाचरणम् विभागस्य छात्रया विदिशा शर्मा इत्यनया सम्पादितम्। कार्यक्रमस्य संचालनं विभागीयच्छात्रया निशितादेव्या कृतम्। धन्यवादज्ञापनं सर्वदर्शन विभागीयच्छात्रया निहाली शर्मा इत्यनया सम्पादितम्, शान्तिमन्त्रपाठश्च सञ्चालिकया एव विधत्तः। एतस्मिन् व्याख्याने डॉ. रणजीतकुमारतिवारी (सर्वदर्शनविभागाध्यक्षः), डॉ. चम्पककलिता (मीमांसाविभागाध्यक्षः), श्री विवेकाचार्यः (पुराणइतिहासविभागाध्यक्षः), डॉ. कमललोचनात्रेयः (साहित्यविभागे अध्यापकः), डॉ. लोपामुद्रा गोस्वामी (सर्वदर्शनविभागस्य सहाय्यध्यापिका) च अन्ये च बहवः अध्यापकाः शोधार्थिनः छात्रवर्गश्च आसन्। सत्रस्य अन्तिमे परमपुरुषार्थावाप्तिरसन्दर्भे बहवः जिज्ञासाः छात्रैः प्रकृताः। मुख्यवक्त्रा तासां जिज्ञासानां सम्यग् अवबोधनं पुरस्सरं अतीव सुष्ठुतया वेदान्ततत्त्वानां दार्शनिकविवेचनेन प्रदत्तम्। सर्वदर्शनमन्थनपरिषद् इत्ययं विद्वत्संघः सर्वदर्शनविभागस्य वर्तमानशोधार्थिनां पूर्वछात्राणां च संयोजनेन संस्थापितः। अस्याः परिषदः लक्ष्यं सर्वशास्त्रेषु यत् परमज्ञानं निहितं वर्तते, येन च मनुष्यजीवनं उन्नतिपूर्वकं भवति, तस्य ज्ञानस्य विषये सर्वान् अवाबोधनम्। एषा 'शास्त्रमन्थनम्' इत्याख्या १०८-व्याख्यानमाला सर्वदर्शनमन्थनपरिषदा प्रारब्धा वर्तते।

गीतानिकेतन-आवासीयविद्यालये शंकराचार्यजयन्ती-आचरणम्

हिमसंस्कृतवार्ताः। कुरुक्षेत्रस्थे गीतानिकेतन- आवासीयविद्यालये वैशाखमासस्य शुक्लपञ्चम्यां शंकराचार्यजयन्ती आचरिता। अस्मिन् अवसरे छात्रैः आचार्येण मंडनमिश्रेण साकं शंकराचार्यस्य शास्त्रार्थस्य अभिनयं कृतम्। शास्त्रार्थं शंकराचार्येण अद्वैतमतस्य प्रतिपादनं कृतम्। ततः परं शंकराचार्यविरचितस्य शिवस्तोत्रस्य मधुरं गानं छात्राभिः प्रस्तुतम्। षष्ठमक्षयाः छात्रा आरोही शंकराचार्यस्य जीवनवृत्तं प्रस्तुतवती। विद्यालयस्य प्राचार्येण श्रीमता नारायणसिंहमहोदयेन सर्वे छात्राः पुरस्कृताः सर्वेभ्यः आशीर्वाचांसि च प्रकटितानि। संस्कृत-आचार्यः श्रीमान् ज्योतिप्रसादः सर्वा व्यवस्थां कल्पितवान्। शान्तिमन्त्रेण कार्यक्रमः पूर्णताम् आप्तः।

वानिक्याः पशुपालनस्य, कुक्कुटपालनस्य, मत्स्यपालनस्य च उच्चमूल्यक्षेत्रेषु मूल्यशृङ्खलाविकासः समावेशीरणनीतिश्च। शासकीयविभागानां संस्थानानां च क्षमतावर्धनाय दीर्घकालीन-नीतिविकासाय च दत्तांशविधानानां मॉडलिंगसाधनानां च उपयोगः। तेनोक्तं यत्- एतस्य सहमतिपत्रस्य अवधि पञ्चवर्षपर्यन्तं भविष्यति। अस्याम् अवधौ विश्लेषणात्मकगवेषणम्, तकनीकीपरामर्शः, क्षमतानिर्माणम्, हितधारकसंवादः च संयुक्तरूपेण करणीयः। इयं बिहारराज्यस्य गवेषणसंस्थाभिः सह सहयोगं प्रवर्तयिष्यति, संस्थागतबलवृद्धये ज्ञानविनिमयं च प्रोत्साहयिष्यति। उभे पक्षे प्राथमिकतानुसारं अन्याः संयुक्तपरियोजनाः अपि विकासयितुं शक्यन्ते। एषः बिहारराज्यस्य ग्रामीण- आजीविकायाः वर्धनाय, कृषि- प्रणालीनां सुदृढीकरणाय च व्यावहारिक-साक्ष्यनिर्माणस्य अवसरं प्रदास्यति।